

חיבור עברי

יחידת לחמוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה : שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בבחינה זו שישה נושאים (1 – 6)
נושאים 1 – 4 כוללים קטעים לקריאה ;
נושא 5 כולל מובאה ; נושא 6 ללא טקסט מלווה.
עליך לכתוב חיבור (בהיקף של 2 – 3 עמודים) על אחד מהנושאים = 100 נקודות.
- ג. חומר עזר מותר בשימוש : אין.
- ד. הוראות מיוחדות :
(1) הקפד לציין את מספר הנושא שבחרת, ולהעתיק את כותרתו.
(2) הקפד על כתב ברור ועל תקינות הלשון, על כתיב נכון ועל פיסוק הגיוני.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, נתונים וכדומה) רישום טייטות כלשהן על דפים מחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה ; רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה.
ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה !

קרא את הכתבה הבאה, וכתוב עפ"י ההנחיות שאחריה.

מחזיקי מפתחות, בולים, מחקים, שולחנות, מכוניות - מה לא? / מאת: רקפת מוסק.

זיגמונד פרויד, ולדימיר נבוקוב, משה דיין - רשימה חלקית מאוד של אישים ידועים לא רק בזכות ההתמחות שלהם, אלא גם בזכות האוספים שלהם.

מי הם האספנים? מה הם אוספים? מדוע הם מקדישים כל-כך הרבה מזמנם ומכספם, ממרצם ומכשרונם לתחביב האיסוף? שתי חוקרות ישראליות, פרו' ברנדה דנט וד"ר תמר כתריאל, שערכו מחקר איכותי וכמותי של התופעה, הגיעו לממצאים הבאים: אצל ילדים תופעת האספנות נפוצה ביותר, אך רבים מהם זונחים בשלב מסוים את האוסף; חווית האוצר נטמנת בזיכרונות הילדות, והאוצר עצמו מועבר בירושה לקרוב משפחה צעיר. בחוגי מבוגרים בישראל אין התופעה רווחת, אולם בשנים האחרונות מסתמן גידול במספר האספנים.

מראיונות עם האספנים ומתוך התבוננות, באו החוקרות לידי המסקנה שהאספנות היא סוג של משחק חשיבה. העיסוק, לדעתן, איננו בחפץ עצמו, אלא במיון שלו (חפצים גדולים או קטנים, כלים עשויים מחומר מסוים, חפצים משנה מסוימת ועוד). אין האספן אוסף מכל הבא ליד, אלא מחפש פריטים שישלימו את הסדרה שהוא מבקש ליצור באוסף שלו.

על אף הגיוון הרב בסוגי האוספים ובמידת ההשקעה של האספן בבנייתו, החוקרות סבורות שמדובר בתופעה אחת בעלת כמה וכמה מאפיינים, המשותפים לכל (או לרוב) האספנים. כך למשל, האספן קובע לעצמו מה הם הקריטריונים שלפיהם הוא אוסף את הסדרה ומנסה להשלימה, כגון: רכישת כל המהדורות של ספר מסוים, איסוף דוגמאות של כל המקטרות שיוצרו בבית חרושת מסוים, איסוף תקליטים של כל הביצועים המצויים ליצירה מוסיקלית מסוימת.

באופן פְּאָדוֹקְסָאלי, לצד השאיפה העזה להשלים את הסדרות, הביעו כמה אספנים גם את החשש מפני... השלמת הסידרה. עוד מאפיין הוא בחירת גודל החפצים. רוב האספנים אוספים חפצים קטנים ביותר, לפעמים מיניאטורים ממש. לדעת החוקרות, המשיכה לחפצים קטנים אינה מקרית, אלא מבטאת תחושת-מה של שליטה ועליונות.

מאפיין נוסף - אספנים רבים מקדישים שעות רבות לחיפוש אחר פריטי האוסף. נראה שעיסוק זה הוא פעל יוצא של המשמעות הקיומית של האוסף עבור האספן, בבחינת "הכל חולף ומתפורר, אך החפצים יישארו". האוסף הוא גם אמצעי ליצירת מתח ולהפגתו, וכן אמצעי לשליטה במה שקורה. המתח נוצר מתוך רצון להשיג עוד פריטים, והוא מופג כאשר הפריטים מושגים. החוקרות מציינות, שבדרך כלל נוהגים להציג את הכפייתיות שבאספנות ולהדגיש את הצד השלילי שבה. אולם כמו בכל תופעה, כן גם באספנות מדובר ברצף, אשר בקצהו האחד נמצא האספן הכפייתי, ואילו בקצה האחר - האספן היצירתי, שהאיסוף מקנה לו פעילות בריאה ומעשירה. (מתוך: "באוניברסיטה" כתב-עת של האוניברסיטה העב' בי-ם, חורף תש"ן)

שים לב! מהכתבה שלעיל, אין להעתיק ממנה או לשכתב חלקים ממנה, אולם בהחלט אתה יכול לדלות ממנה נתונים ועובדות ולהשתמש בהם לחיבורך, וכן היא יכולה לשמש לך כחומר מחשבה לרעיונות ולנקודות-חשיבה.

1. המאמר מתאר מחקר העוסק במניעי האספנות ובמאפייניה. **תאר את האוסף שלך או של זולתך.** בתיאורך היעזר בממצאי המחקר המתואר בכתבה. (אין להעתיק, אפשר לצטט ממנה).

חמישה נושאים נוספים לבחירה לכתיבת חיבור:

2. בחברה הישראלית מתקיים תהליך של "להיות ככל העמים". **הסבר מה הסכנות ומה הם הסיכויים המלווים תהליך זה, והדגם עפ"י תחום אחד או שניים מן התחומים האלה:**
התמקדות בהצלחה האישית ובחיי ההווה, אימוץ תרבות אוניברסאלית, היחס לעליה וירידה.

3. יש שמוצאים עניין בקריאה של ספרי מדע בדיוני, ויש שמחפשים סיפוק בספרות אחרת. מה אתה מחפש בספר? באילו ספרים אתה מוצא זאת? הסתמך על ניסיונך בקריאה.

4. ההומור בחיינו. יש שהוא מפיג מתח, מרכז עצב, מבדר, מכניס נימה קלילה לנושאים רציניים, אך יש שהוא פוגע כשהוא איננו במקומו או כשאיינו במינון נכון. **הדגם בכתיבתך את התופעות הנזכרות לך או את חלקן עפ"י מקרים שקרו לך, או שקראת עליהם או שנודע לך מאמצעי התקשורת, מן הספרות או מן האומנות.**

5. גורמים שונים מחזקים את המוטיבציה של בני הנוער לשרת בצבא, כמו שגורמים שונים מחלישים את המוטיבציה לשרת. יש המציעים לחוקק חוק שרות לאומי-חובה (לבנות דתיות, לבחורים חרדים, לערבים) כתחליף לשרות בצבא למי שאינו מעוניין לשרת.
מה הם הגורמים המניעים את בני הנוער לשירות בצ.ה.ל. ובמוטיבציה גבוהה (ביחידות מובחרות) ומה הם הגורמים, לדעתך, להחלשת המוטיבציה? חווה דעתך גם בעניין ההצעה לחוק שירות-לאומי, לכלל הנוער שאינו מעוניין לשרת.

6. "העולם שייך לצעירים" - ומה יעשו הזקנים?
הצג אחדות מבעיות הזקנים בחברה בת-זמננו, כאשר הזקנים הפסיקו להיות נטל כבד על המשפחה, והם יותר ויותר מאושפזים ב"הוסטלים" (בתי-מרפא ובתי-אבות, המוחזקים גם כבתי-חולים) בניגוד לעבר, כשהטיפול בהם נעשה בעיקר בבית, בתוך המשפחה. תאר והסבר את בעיות הזקן מתוך היכרותך עם אדם זקן (סבא, סבתא) או מתוך חוויות בעבודה בבית אבות בהתנדבות, שלך או של מישהו מחבריך.

ב ה צ ל ח ה